

Visitationspredikan 14 november 2021: Söderhamn-Sandarne församling
Söndagen före domsöndagen: Vaksamhet och väntan: Första årgångens texter
Temat för visitationen: Att växa i delaktighet och engagemang i församling och samhälle

”Söken Herren medan han låter sig finnas, åkalla honom medan han är nära.” (Jes. 55:6) De orden står i guldskrift på en tavla som sitter på väggen i Östanbo bönhus. De är hämtade från profeten Jesajas bok och de är en kort sammanfattning av budskapet i den här söndagens texter. Sök Kristus medan han låter sig finnas. Hylla brudgummen medan han är nära.

I evangelietexten berättar Jesus om tio unga flickor som väntar på brudgummen som de skulle följa till bröllopfesten. När han dröjde blev alla tio dåsiga och föll i sömn. De fem förståndiga flickorna somnade också och de fem oförståndiga flickorna vaknade också av ropen om att brudgummen var nära. Det som skilde dem åt var tillgången på olja.

Genom hela kyrkohistorien har bibelläsare, predikanter och teologer funderat över vad oljan står för. Vad är det som Jesus vill framhålla som avgörande för delaktigheten i den himmelska bröllopfesten? Det rör sig onekligen om någonting som inte alla visar sig ha när Jesus kommer åter, något som inte kan överföras från en människa till en annan.

Ett svar på frågan vad oljan står för ger Jesus själv några rader senare i Matteusevangeliet när han berättar att Människosonen, vid tidens slut, ska göra som herden som skiljer fåren från getterna. Till de rättfärdiga ska han säga: ”Kom, ni som har fått min faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse. Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.” [...] ”Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.” (Matt. 25: 34-37, 40.)

Det här Jesusordet kan hjälpa oss att bättre förstå berättelsen om de tio flickorna. Oljan som Jesus talar om är ett liv i rättfärdighet – ett liv som utmärks av en vardaglig omsorg om de hungriga, törstiga, hemlösa, sjuka och fängslade. Hur ni här i Söderhamn – Sandarne församling kan leva ett sådant liv och uppmuntra andra att också göra det talade vi om i tisdags när jag mötte personalen.

I er församlingsinstruktion skriver ni att ni vill se ett växande diakonalt förhållningssätt där fler och fler upptäcker hur Kristus vill bruka dem för sitt rikes skull. Ni vill målmedvetet arbeta så att det diakonala förhållningssättet mer och mer genomsyrar församlingens liv. Vid tisdagens möte betonade personalen – precis som det står i församlingsinstruktionen – att ett diakonalt förhållningssätt rymmer ett självklart samhällsengagemang. Därför ville de få till stånd ännu fler vardagliga möten med människor ute i samhället och en ännu större samverkan med andra samhällsaktörer.

I onsdags fick jag möta tre pigga samhällsaktörer som gärna samverkar med Svenska kyrkan. Maria, Edith och Mats arbetar med Omstart Söderhamn och Förebyggande enheten. Deras verksamhet går ut på att tidigt fånga upp barn och unga som riskerar att hamna i utanförskap. Även om de inte använder ordet ”diakoni” om sin egen verksamhet så visar de i praktiken vad ett diakonalt förhållningssätt kan innebära. Den tonåring som känner sig hemlös i sin egen familj kan hitta ett nytt hem i Omstart Söderhamns lokaler. Den som hungrar och törstar efter

närhet och gemenskap kan där få klappa en hund eller spela spel. Den som har blivit fånge i sitt eget mörka rum och inte orkar gå utanför dörren kan få ett besök i sitt fängelse. Många människor som har ett diakonalt förhållningssätt eller utför ett diakonalt arbete skulle inte använda den kyrkliga eller kristna terminologin för att beskriva sina insatser. Med stor förvåning skulle de kunna fråga Jesus: ”Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka? När såg vi dig hemlös och tog hand om dig eller naken och gav dig kläder? Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig?” (Matt. 25:37-39.)

Att hjälpa varandra att upptäcka Jesus i utsatta medmänniskor och i en mängd andra sammanhang där han lever och verkar idag är kyrkans missionsuppdrag i alla tider. I er församlingsinstruktion är ni ovanligt tydliga med att ni vill att allt som sker i och görs av Söderhamn – Sandarne församling ska genomsyras av ett missionerande förhållningssätt. Det betyder att allt som sker och görs ska ligga i linje med och bidra till att förverkliga det uppdrag som Jesus ger oss när han säger att vi ska göra alla folk till lärjungar.

Vid tisdagens möte med representanter för Ekumeniakyrkan och Norrtullkyrkan blev det tydligt för mig att det diakonala förhållningssättet och det missionerande förhållningssättet inte bara hänger ihop med varandra här i församlingen. De båda förhållningssätten hänger dessutom ihop med en ovanligt varm och välfungerande ekumenisk gemenskap.

En sak som särskilt imponerade på mig var den genomtänkta arbetsfördelningen när det gäller skolornas religionsundervisning. Genom att en församling tar ett särskilt ansvar i relation till en årskurs, medan en annan församling koncentrerar sig på någon annan årskurs, kan kyrkorna i Söderhamn tillsammans erbjuda skolorna ett synkroniserat utbud av kyrkliga studiebesök, julspel och andra bibeläventyr. På så sätt garanteras alla skolbarn en viss baskunskap om kristen tro. Den kunskapen kan väcka en nyfikenhet som går utöver skolans läroplan.

Vid Centrum för flexibelt lärande (CFL) – som jag besökte i tisdags – framhävs det livslånga lärandet som nyckeln till både personlig utveckling och tillväxt i vårt samhälle. I hela Svenska kyrkan uppmärksammar vi just nu betydelsen av det livslånga lärandet i trons värld på ett alldeles särskilt sätt. Vid tisdagens möte med kyrkorådet kunde vi konstatera att också det lärandet måste vara flexibelt. Hur en människa hittar in i trons sammanhang kan variera och vad hon behöver för att växa vidare i tro är inte alltid samma sak. I er församlingsinstruktion ger ni tydligt uttryck för den insikten. Ni längtar efter en mångfald av mötesplatser där människor får dela sina erfarenheter av trons liv och samtala om sina livsfrågor.

Under visitationen var tisdagskvällens Café Existens en sådan mötesplats. Erik, Petra, Andreas och Malin – som ingick i panelen – fick då fundera över hur den typiska Söderhamnsbarns stora livsfråga kan formuleras. ”Vad är det här livet värt?” var en fråga som formulerades. ”Hur kan jag förändra och förbättra?” var en annan fråga som lyftes fram. ”Vad finns det bortom det här?” var en tredje frågan som föreslogs. Alla tre frågorna kan användas som pedagogiska redskap i kyrkans undervisning. Idag kan de, till exempel, hjälpa oss att fördjupa våra reflektioner kring oljan som Jesus talar om i dagens evangelietext.

Om oljan är ett liv i rättfärdighet – hur ska vi då kunna leva ett sådant liv? Hur ska vi orka förändra och förbättra så som Gud vill? Om det finns ett liv bortom det här – precis som Jesus säger – hur ska vi då få oljan att räcka ända dit? Om livet som vi lever här och nu har ett evigt värde – var finns då den obegränsade oljekälla som aldrig sinar och hur fyller vi på från den?

I evangelisk-luthersk tradition betonar vi på ett särskilt sätt att livet i rättfärdighet är en gåva från Gud som vi får av nåd, alldeles gratis, genom tron, genom den tillit till Jesus Kristus som helig Ande väcker i oss. Nåden och tron har sitt stora, obegränsade källsprång i gudstjänstens sammanhang. Här skänker Gud oss olja till våra facklor. Här ikläds vi Kristi rättfärdighet när vi döps. Här förenas vi med honom när vi firar mässa. Här får vi den kraft och det mod som vi behöver för att tjäna Gud i våra medmänniskor, i våra vardagliga sysslor och i vårt samhälle. Här fylls våra oljekrus på.

Gudstjänstlivets utformning stod i centrum för uppmärksamheten vid en samling som vi hade här i kyrkan i onsdags. Då samtalade vi om er vilja att göra det lättare för barn, unga och deras familjer att fira gudstjänst på ett sätt som berör dem och fungerar i deras liv.

Vi talade också om en formulering i er församlingsinstruktion som särskilt väckte mitt intresse. Ni skriver att ni vill skapa ett medvetet utrymme för att efter gudstjänsten fortsätta ett samtal om innehållet i predikan. Jag tror att det finns ett stort behov av sådana samtal – kanske särskilt under den del av kyrkoåret som vi befinner oss i just nu. Vi behöver hjälpa varandra att förstå hur Gud genom de bibeltexter som vi får lyssna till idag och på domsöndagen uppmanar oss att söka Herren medan han låter sig finnas och åkalla honom när han är nära.

Vid kyrkkaffet efter dagens gudstjänst får ni gärna samtala om dagens predikan och ni får dessutom gärna återvända till detta visitationstal under året som kommer. Själva biskopsvisitationen avslutas förvisso idag men vi kommer tillsammans att följa upp visitationen under det fokusår som alltid följer efter en prost- eller biskopsvisitation här i Uppsala stift. Under det året kommer vi att samverka kring någon särskild uppgift eller utmaning som ni står inför just nu. För mig har det under mitt besök här blivit tydligt att den uppgift som framför allt engagerar er just nu är att ni ska byta kyrkoherde. Efter 32 år ska Lars gå i pension.

Lars och jag har lärt känna varandra lite extra under den tid som jag har varit biskop i och med att han också är kontraktsprost. I fredags fick vi tillsammans besöka företaget Prefament i Flygstaden. Det gav mig en värdefull inblick i vad det kan innebära att byta kyrkoherde.

Prefament bygger modullägenheter. Varje modul är fyra gånger tio meter och den byggs i det som tidigare var en flygplanshangar. Där fogas olika byggnadsdelar ihop i en synkroniserad monteringsprocess. En grupp av byggjobbare snickrar taket. Sedan skickas modulen vidare till nästa grupp som monterar ihop taken med de väggar som en tredje grupp har byggt under tiden. Arbetet är mycket välplanerat. Det behövs för att allt ska rulla på som det är tänkt. När modulerna är färdigbyggda levereras de till platsen där huset ska stå. Där kan de sedan sättas samman på det sätt som önskas av dem som ska bo i huset. Det finns flera möjliga kombinationer. Man kan bygga ett, två eller tre beroende på vad människor behöver.

I församlinglivet finns det också grundläggande moduler som kan sättas ihop på flera vis. Diakoni, mission, undervisning och gudstjänst är omistliga byggstenar i alla församlingars liv. De kan kombineras på olika sätt som alla kan vara välfungerande i sin tid och i sitt sammanhang. Ibland passar en konstruktion. Ibland behövs en annan eftersom de lokala förutsättningarna varierar. Varje församling behöver därför ha en egen församlingsinstruktion,

en egen planlösning, som utformas utifrån den församlingens aktuella behov och gemensamma dialog med Jesus Kristus.

När ni nu byter kyrkoherde får ni tillsammans med den nya kyrkoherden samtala om hur Kristus låter sig finnas och åkallas här och nu i Söderhamn – Sandarne församling. Ni får fördjupa visitationsdagarnas reflektioner kring hur församlingens olika moduler kan byggas ihop med varandra på ett smart sätt. I de samtalen kommer stiftsorganisationens personal att finnas med som en resurs men den främsta resursen kommer att vara brudgummen själv. Det är han som ger oss den olja som vi behöver för ljus och ledning.

Biskop Karin Johannesson, Uppsala stift